Paper-NO 17 TO 22 + Com. Hindi + Eng.
TYBA-Sem-6 (ગુજરાતી)

647510

BA0GujCC6170

Seat No : OK

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P17 ARVACHIN GUJARATI SAHITYANO ITIHAS - 2(CORE - 17)

Time: 2:30 Hours | Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ ગુજરાતી સાહિત્યનાં ગાંધીયુગની લાક્ષણિકતાઓની વિગતે ચર્ચા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ ઇ.સ.૧૯૫૬ પછીનાં ગુજરાતી સાહિત્યનાં પ્રવાહોનો પરિચય કવિતા, ટૂંકીવાર્તા, નવલકથા, એકાંકી સાહિત્ય સ્વરૂપને કેન્દ્રમાં રાખી આપો.

પ્રશ્ન-૨ કવિ, એકાંકીકાર અને વિવેચક તરીકે ઉમાશંકર જોષીનાં સર્જન કાર્યને મૂલવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ નવલકથાકાર તરીકે દર્શકની સર્જક પ્રતિભાનો પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન-3 'સત્યનાં પ્રયોગો' સાહિત્યકૃતિની સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-3 'ધ્વનિ' કાવ્યસંગ્રહનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન-૪ 'ખંડકાવ્ય' સાહિત્ય સ્વરૂપનાં ઉદ્દભવ અને વિકાસ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ 'ગઝલ' સાહિત્ય સ્વરૂપની વિકાસલક્ષી સમીક્ષા કરો.

પ્રશ્ન-૫ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઇપણ બે) (૧૪)

(૧) આદિવાસી પ્રજાનું લોકસાહિત્ય.

(૨) ગુજરાતી દલિત સાહિત્ય.

(3) વાર્તાકાર સુન્દરમ્.

(૪) ગુજરાતી નારીવાદી સાહિત્ય.

****

647510 **BA0GujCC6180** **Seat No :__________**

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P18 GUJARATI BHASHANO ITHAS ANE SWAROOP (BHASHA VIGNAN)-2(CORE - 18)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ ભારત-યુરોપીય ભાષાકુળની એક શાખા લેખે ભારતીય આર્યભાષાનો એક ભાગ, એના વિકાસનાં ત્રણ તબક્કાઓના નિર્દેશ સાથે પરિચય કરાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ ત્રણ ભૂમિકા રજુ કરી, મહત્વનાં ભાષાકીય લક્ષણોનો પરિચય કરાવી, ગુજરાતી ભાષાનાં ઉદ્દભવ-વિકાસને આલેખિત કરો.

પ્રશ્ન-૨ ગુજરાતી ભાષાનાં શબ્દભંડોળની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ ગુજરાતી ભાષાનાં અંગસાધક પ્રત્યયો જણાવી પૂર્વપ્રત્યયોની સદૃષ્ટાંત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-3 ગુજરાતી ભાષાની વચન વ્યવસ્થા વિશે વિસ્તારથી નોંધ લખો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-3 ગુજરાતી ભાષામાં બહુવચનનાં 'ઓ' પ્રત્યયનાં પ્રયોગની ખાસિયતો જણાવો.

પ્રશ્ન-૪ સમાસ વિશે પરિચયાત્મક નોંધ લખી. 'બહુવ્રિહી' અને 'તત્પુરૂષ' સમાસ સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ ક્રિયા વિશેષણોનો રુપરચના લક્ષી અને અર્થલક્ષી પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન-૫ સંક્ષિપ્ત નોંધ લખો. (કોઇપણ બે) (૧૪)

(૧) ગુજરાતી ભાષામાં લિંગ વ્યવસ્થા.

(૨) પદક્રમ અને પદસંવાદ.

(3) પરપ્રત્યય.

(૪) કર્મણિ વાક્ય રચના.

****

647510

BA0GujCC6190 **Seat No :________**

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P19 SAHITYANA SIDHDHANTO - 2(CORE - 19)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ "કાવ્યકૃતિનાં સર્જન યા ભાવન દરમ્યાન થતો આનંદ-સમાધિનો અનુભવ અખંડ ચૈતન્ય રસના ઉલ્લાસમાં વિલુપ્ત થઇ જાય છે." સાહિત્યનાં પ્રયોજનો સંદર્ભે ચંદ્રકાન્ત શેઠે કરેલા આ વિધાનની સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા અને પાશ્વાત્ય વિવેચન પ્રમાણે સાહિત્યનાં પ્રયોજનો વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-૨ "સર્જન એક સ્વાયત્ત કલાકીય સૃષ્ટિ છે. વાસ્તવિક જીવન એનું આંતર-ઉપાદાન છે, સામગ્રી છે.' – સર્જન પ્રક્રિયાનાં સંદર્ભે ઉપરોક્ત વિધાનની ચર્ચા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ સાહિત્યનાં હેતુ વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-3 સાહિત્ય અને સમાજનાં આંતર સંબંધો વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-3 "નીતિ એ કળાની વિષકન્યા છે." – સાહિત્ય સાથે નીતિનાં સંબંધને વ્યક્ત કરતા શ્રી કનૈયાલાલ મુનશીનાં આ વિધાનની યોગ્યતા તપાસો.

પ્રશ્ન-૪ વિવેચનની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેનું મહત્વ સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ વિવેચનની વિવિધ પદ્ધતિઓ વિશે સવિસ્તાર નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-૫ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઇપણ બે) (૧૪)

(અ) પ્રત્યાયન નહીં તો સાહિત્ય નહીં.

(બ) આદર્શ વિવેચકનાં લક્ષણો.

(ક) સાહિત્ય અને ધર્મ.

(ડ) સર્જન અને ભાવન.

****

647510

Seat No : ________

BA0GujCC7200

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P20 ARVACHIN (NAVLIKA) SAHITYA SWAROOPNI KRUTI: GUJARATI VARTA SHRUSHTI(CORE - 20)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"ની સમગ્ર વાર્તાઓનું વાર્તા-સ્વરૂપનાં ઘટક તત્વોને આધારે મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"નાં સમર્થ વાર્તાકારોની ભાષા સમૃદ્ધિનું મૂલ્યાંકન તમારા શબ્દોમાં કરો.

પ્રશ્ન-૨ "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"ની પ્રયોગશીલ વાર્તાઓની રસલક્ષી સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ નવલિકા સાહિત્ય સ્વરૂપની દૃષ્ટિએ "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"ની પરંપરાપરક વાર્તાઓની સમીક્ષા કરો.

પ્રશ્ન-3 "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"નાં પુરૂષપાત્રોનો વિગતે પરિચય કરાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-3 "ગુજરાતી વાર્તાસૃષ્ટિ"નાં સ્ત્રીપાત્રોનો વિગતે પરિચય કરાવો.

પ્રશ્ન-૪ "મુકુન્દરાય" વાર્તાનું વર્ણનાત્મક અને વિગતપૂર્ણ રસદર્શન કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ "માજા વેલાનું મૃત્યુ' વાર્તાનુ' રસલક્ષી વિવેચન કરો.

પ્રશ્ન-૫ ટૂંકનોંધ લખો. (કોઇપણ બે) (૧૪)

(૧) "વાની મારી કોયલ" વાર્તાનું કથાવસ્તુ.

(૨) "અંધારી ગલીમાં સફેદ ટપકાં" વાર્તાનું શીર્ષક.

(3) "થીંગડું" વાર્તાનો આરંભ અને અંત.

(૪) "આંધુ" વાર્તાનું રસલક્ષી વિવેચન.

****

647510

BA0GujCC621A **Seat No :________**

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P21 ARVACHIN PRASHISHT KRUTI: JANAMTIP - ISHVAR PETLIKAR

(CORE - 21)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ પ્રાદેશિક નવલકથાની સ્વરૂપગત લાક્ષણિકતા સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૧ નવલકથાનાં વિવિધ પ્રકારોમાં પ્રાદેશિક નવલકથાનું સ્થાન અને સ્થિતિ વર્ણવો.

પ્રશ્ન-૨ ઇશ્વર પેટલીકરની પ્રાદેશિક નવલકથા 'જનમટીપ' નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૨ પ્રાદેશિક નવલકથા તરીકે 'જનમટીપ' ની વિશેષતા મર્યાદાની સદ્દષ્ટાંત ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન-3 ઇશ્વર પેટલીકર કૃત 'જનમટીપ' ની વસ્તુ સંકલના સદ્દષ્ટાંત સમીક્ષા કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-3 'જનમટીપ' ની પાત્રસૃષ્ટિની સવિસ્તાર નોંધ લખો.

પ્રશ્ન-૪ 'જનમટીપ' માં પ્રગટતું ગ્રામ પરિવેશનું આલેખન કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ 'જનમટીપ' માં લેખકે વર્ણવેલા વર્ણનોને વર્ણવો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

(૧) 'જનમટીપ' ની ભાષાશૈલી.

(૨) 'જનમટીપ' નાં શીર્ષકની યથાર્થતા.

(3) 'જનમટીપ' માં સંઘર્ષ.

(૪) ભીમાનું પાત્રાલેખન.

****

647510

BA0GujCC622A **Seat No :__________**

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

GUJARATI: P22 APATHIT: KAVYA NO ASWAAD, GADHYKHAND NU VIVRAN, SAHITYIK SANSKRUTIK NIBANDHO(CORE - 22)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ એક કાવ્યનો આસ્વાદ કરાવો. (૧૪)

પાંદડી તે પી પીને કેટલું રે પીશે
કે મૂળિયાને પડવાનો શોષ?
આભ જેવા આભને હૈયામાં હોય કદી
જળના વરસ્યાનો અફસોસ?
એકપણ એક મોજાં આવે ને જાય
એને કાંઠે બેસીને કોણ ગણતું?
વાદળનાં કાફલાનું ગીત અહીં લ્હેરખીમાં
રેશમનો સૂર રહે વણતું:
ઉઘાડી આંખે આ જાગતા ઉજાગરાને
આધાં પરોઢ આઠ કોશ!
નીંદરતી આંખમહીં ઊમટીને ઊભરાતું.
જાગે છે સપનાનું ટોળું,
કિરણોની એક એક કાંકરી નાખીને
જપ્યું તળાવ નહિ ડ્હોળું
આખા આકાશને ઓઢીને ઠરવાનો
જળને છે ઝીણો સંતોષ!

- જગદીશ જોષી.

અથવા

પ્રશ્ન-૧

આજ ! મહારાજ ! જલ પર ઉદય જોઇને
ચંદ્રનો હ્રદયમાં હર્ષ જામે
સ્નેહધન, કુસુમવન વિમલ પરિમલ ગહન,
નિજ ગગનમાંહિ ઉત્કર્ષ પામે;
પિતા! કાલના સર્વ સંતાપ શામે ।
નવલ રસ ધવલ તવ નેત્ર સામે !
પિતા ! કાલનાં સર્વ સંતાપ શામે ।
જલધિજલદલ ઉપર દામિની દમકતી;
યામિની વ્યોમસર માંહિં સરતી;
કામિની કોકિલા, કેલિ કૂજન કરે,
સાગરે ભાસતી ભવ્ય ભરતી;
પિતા ! સૃષ્ટિ સારી સમુલ્લાસ ધરતી ।

તરલ તરણી સમી સરલ તરતી,
પિતા ! સૃષ્ટિ સારી સમુલ્લાસ ધરતી !
-કવિ કાન્ત

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઇપણ એક ગદ્યખંડનું વિવરણ કરો. (૧૪)

"નીતિ એ મનુષ્યનાં નાવને દોરનાર ધ્રુવ છે. પણ નાવ પાણીનાં મોજાંથી ડરીને સમુદ્રમાં જ પડે નહિ તો ધ્રુવનું દર્શન કશા ઉપયોગનું નથી, ધારેલે બંદરે વહાણ પહોંચતું નથી. નીતિનું તત્વ પોતે, પોતાની સાચવી સાચવીને, ફૂંકી ફૂંકીને, ચાલવામાં, કે પોતાનાં કર્તવ્યોની સન્મુખ થતાં જે સંબંધ સંસર્ગાદિ કરવા પડે તેમનાથી ડરી જઇ કર્તવ્યોનો ત્યાગ કરવામાં રહ્યું નથી; પ્રાપ્ત થતાં કર્તવ્યમાં આંખો મીંચીને ઝોકાવ્યાં છતાં, ઇષ્ટનિષ્ટ કે કનિષ્ટ ગમે તેવા સંબંધ સંસર્ગ અવશ્ય રીતે પ્રાપ્ત થાય તે વહોર્યા છતાં, કર્તવ્યને પાર ઉતારતાં, સંબંધ કે સંસર્ગની અસર પોતાનાં નીતિ નિયમ ઉપર ન થવા દેતાં તે તે સંસર્ગાદિકનો ઉપયોગ કર્તવ્ય કરવામાં થઇ શકે તેટલો કરી લેતા થવો એમ ઉત્તમ વીર્યનું આધાર કરી આપવામાં નીતિનું તત્વ રહેલું છે."

-મણિલાલ નભુભાઇ દ્વિવેદી.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ "સઘળું સર્જન, તેની અંતરતમ્ પ્રક્રિયાનાં રહસ્યમાં જોવા જઇએ તો, એક જાતની અગમ્ય ઘટના છે. એ સર્જનનાં માત્ર અત્યંત સ્થૂળ અથવા તો યંત્રવત અંશનું જ બહુ બહુ તો પૃથ્થકકરણ થઇ શકે. કવિતાની સર્જનાત્મક શક્તિ પણ આમાં અપવાદ નથી. કવિ એક એવો જાદુગર છે જે ભાગ્યે જ પોતાનું જાદુનું રહસ્ય જાણતો હોય છે. સર્જનમાં તેનું મન આલોચનાત્મક કે રચનાત્મક રીતે જે ભાગ જ્ઞાનપૂર્વક ભજવે છે તે પણ બુદ્ધિ કરતાં સહજ પ્રજ્ઞાની વિશેષ ક્રિયા હોય છે. અધ્યાત્મ શક્તિની વાહિની અથવા તો કરણ બની રહે છે. અને એ સર્જનનો રસાસ્વાદ લેવાનું કાર્ય કવિ પોતે કે બીજાએ બૌદ્ધિક વિવેક દ્વારા નહીં પણ આધ્યાત્મિક સંવેદના દ્વારા જ કરે છે."

-શ્રી અરવિંદ.

પ્રશ્ન-૩ નીચેનામાંથી કોઇપણ એક નિબંધ લખો. (૧૪)

"જીવનમાં પ્રવાસનું મહત્વ."

અથવા

પ્રશ્ન-૩ "સાંપ્રત સમસ્યાઃ આતંકવાદ."

પ્રશ્ન-૪ નીચે આપેલ પંક્તિઓનો વિચાર-વિસ્તાર કરો. (૧૪)

(૧) "હે હીન, જન્મે નવ હીન માનવ,
કે હીન કર્મે કરી હીન માનવ."

(૨) "વાણી કાતર પણ છે અને સોય પણ છે."

અથવા

પ્રશ્ન-૪ નીચે આપેલા અહેવાલનું આલેખન કરો.

(૧) "રાજ્યમાં ફાટી નીકળેલા "સ્વાઇનફ્લુ" રોગચાળા અંગે અહેવાલ આપો.

(૨) "કોલેજ તરફથી યોજાયેલા પ્રવાસ વિશેનો અહેવાલ આપો.'

પ્રશ્ન-૫ નીચેના "૪" પૈકી કોઇપણ "૨" પ્રશ્નનાં જવાબ આપો. (૧૪)

(૧) અરજી લેખન સ્વરૂપ.

(૨) જીવન ઘડતરમાં કેળવણીનું મહત્વ.

(૩) ગિરનાર સફાઇ અભિયાન માટે વનવિભાગના અધિકારીની મંજૂરી માગતી અરજી કરો.

(૪) સાહિત્ય અને જીવન.

****

647510

BA0EngFC606A **Seat No :_________**

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

FOUNDATION COURSE IN ENGLISH -6(FOUNDATION - 6)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

Q-1(A) Answer the following in one line: (Any Five). (05)

(1) How many characters are there in *The Never-Never Nest?*

(2) Who has written the play *Refund*?

(3) Where was Anton Chekhov born?

(4) Who is the main character of the play *One Day More*?

(5) When was Eugene O'Neill awarded with the Nobel Prize in Literature?

(6) Who has written the famous plays such as *Beyond the Horizon, Anna Christie and Strange Interlude*?

(7) Who has said: "Medicine is my lawful wife and literature is my mistress"?

Q-1(B) Write Short-notes (Any Two) (15)

(1) Jack and Jill as immature characters

(2) The theme of *The Proposal*

(3) The significance of 'tomorrow'

Q-2 Answer the following questions in four to five lines: (Any Five) (20)

(1) What is the role of class structure in the play *The Hairy Ape*?

(2) What sort of relationship does Captain Hagberd and Bessie have?

(3) Why was there such a heated argument between Natalya and Lomov?

(4) What are Wasserkopf's reasons for demanding a refund?

(5) What were the justifications of Jack and Jill for the installments?

(6) Is Wassrkopf's demand valid? How?

(7) Discuss the appropriateness of the title *The Hairy Ape*.

Q-3 Write a letter on Any One of the following. (10)

(a) Inviting a friend to join a two-day nature camp in Gir Forest.

(b) Complaining to the Municipal Commissioner of your city about the dirt and filth laying around in your colony.

Q-4(A) Reshape the following story and suggest a suitable title: (Any one) (10)

Once, a fox was very hungry. He searched for food. At last he saw a bunch of grapes hanging from a grapevine. His mouth started watering. He wanted to eat the grapes. So, he jumped and jumped, but in vain. But he could not reach the grapes. So, the fox went away saying, "Those grapes are sour!"

OR

Once, a hare saw a tortoise walking slowly with a heavy shell on his back. The hare was very proud of himself and he asked the tortoise. "Shall we have a race?"

The tortoise agreed. They started the running race. The hare ran very fast. But the tortoise walked very slowly. The proud hair rested under a tree and soon slept off. But the tortoise walked slowly and steadily but without resting and reached the goal. At last, the tortoise won the race.

Q.4(B) (i) Translate the following passage from Gujarati/Hindi to English: (Any one) (05)

દરેક વ્યક્તિને શિક્ષણનો અધિકાર છે. ઓછામાં ઓછું પ્રાથમિક અને પાયાના તબક્કાઓમાં શિક્ષણ મફત રહેશે. પ્રાથમિક શિક્ષણ ફરજિયાત રહેશે. વિશેષ વિધાવિષયક અને વ્યવસાયી શિક્ષણ સામાન્યત: ઉપલબ્ધ રહેશે અને યોગ્યતાના ધોરણ પર ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરવાનો સર્વને સમાન અધિકાર રહેશે. માનવવ્યક્તિત્વના સંપૂર્ણ વિકાસ અને માનવહક્કો અને મૂળભૂત સ્વતંત્રતાઓ પ્રત્યેનો માનને દઢિભૂત કરવા તરફ શિક્ષણનું લક્ષ રાખવામાં આવશે.

OR

सुजित उस रात को कभी नहीं भुला सकता जब उसकी माँ को बिच्छु ने डंक मार दिया था। उस रात वर्षा हो रही थी।वास्त्व में दस घंटो से बिना रूके वर्षा हो रही थी। इस कारण एक बिच्छु अपने बचाव के लिए भागा। वह सुजित के घर में प्रवेश कर गया तथा चावल की एक बोरी के नीचे छिप गया। सुजित की माँ उस कमरे में सन्योग से चली गई। द्रुष्ट बिच्छु ने उसे डंक मार दिया, उसके अंगुठे में विष उडेला तथा अपनी राक्षसी पूँछ लहराकर बरसात में ही बाहर निकल गया।

Q.4(B) (ii) Translate the following passage from English to Gujarati/Hindi: (05)

Days are not of equal value in one's life. Some bring happiness while others bring sadness. Sadness and happiness both are equally important to man's life, since they are the two sides of a coin. As we cannot forget the happiest day, we are unable to forget the saddest day of our life too. Life brings all sorts of days to get us either happiness or knowledge or understating.

****

647510

BA0HinFC606B

Seat No :________

B.A. Semester - 6 (*CBCS*) Examination

March/April -2019

FOUNDATION HINDI:RASHMIRATHI EVAM VYAKRAN(FOUNDATION - 6)

Time: 2:30 Hours **Marks: 70**

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

प्रश्न १ दिनकर जी के व्यक्तित्व एवं कृतित्व का परिचय दीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न १ 'रश्मिरथी' की कथावस्तु सर्ग बद्ध बताते हुए उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।

प्रश्न २ भावपक्ष और कलापक्ष की दृष्टि से 'रश्मिरथी' का मूल्यांकन कीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न २ खंडकाव्य के लक्षणों के आधार पर 'रश्मिरथी' का मूल्यांकन कीजिए।

प्रश्न ३ 'रश्मिरथी' के आधार पर कर्ण का चरित्र-चित्रण कीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न ३ 'रश्मिरथी' की मूल कथावस्तु की चर्चा करते हुए कवि द्वारा किये गये परिवर्तन पर प्रकाश डालिए।

प्रश्न ४ 'रश्मिरथी' में आधुनिक युग की किन – किन समस्याओं का निरूपण किया गया है? - सोदाहरण स्पष्ट कीजिए। (१४)

अथवा

प्रश्न ४ "'रश्मिरथी' की कुंती महाभारत की कुंती से बहुत भिन्न है।"- इस कथन की समीक्षा कीजिए।

प्रश्न ५(अ) शीर्षक देकर भावात्मक कहानी लिखिए। (०७)

एक किसान – आलसी बेटे – किसान की मरणासन्न स्थिति – बेटों को बुलाना – खेत में खजाना है – किसान की मृत्यु – पुत्रों द्वारा खजाने की खोज – न मिलना – खेत में बीज बोना – अच्छी फसल – खजाना मिल गया ।

प्रश्न ५(ब) किसी एक विषय पर निबंध लिखिए: (०७)

(१) मेरा प्रिय साहित्यकार।
(२) आतंकवाद की समस्या।
(३) राष्ट्रनिर्माण और युवा – पीढी।

****